

Об'єкти інтелектуальної власності. Особливості та порядок спадкування прав інтелектуальної власності.

Для того, щоб визначити особливості та порядок спадкування прав інтелектуальної власності, необхідно спочатку зрозуміти, що ж таке право інтелектуальної власності.

Отже, згідно Цивільного Кодексу України (далі – ЦК України) право інтелектуальної власності - це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений ЦК України та іншими нормами законодавства України.

Право інтелектуальної власності становлять особисті немайнові права інтелектуальної власності та/або майнові права інтелектуальної власності, зміст яких щодо певних об'єктів права інтелектуальної власності визначається ЦК України та іншими нормами законодавства України.

Право інтелектуальної власності є непорушним. Ніхто не може бути позбавлений права інтелектуальної власності чи обмежений у його здійсненні, крім випадків, передбачених законом.

Результати інтелектуальної діяльності становлять інтелектуальну власність, яка охороняється законом та підлягає спадкуванню.

Створюються такі об'єкти в результаті наукових, технічних і комп'ютерних розробок, актів і творів мистецтва, культури, реклами тощо.

Ось деякі з них: літературні та художні твори; комп'ютерні програми; компіляції даних (бази даних); виконання; фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення; наукові відкриття; винаходи, корисні моделі, промислові зразки; компонування (топографії) інтегральних мікросхем; раціоналізаторські пропозиції; сорти рослин, породи тварин; комерційні (фірмові) найменування, торговельні марки (знаки для товарів і послуг), географічні зазначення; комерційні таємниці.

Суб'єктами права інтелектуальної власності є: творець (творці) об'єкта права інтелектуальної власності (автор, виконавець, винахідник тощо) та інші особи, яким належать особисті немайнові та (або) майнові права інтелектуальної власності відповідно до ЦК України, іншого закону чи договору.

Що стосується спадкування прав інтелектуальної власності, то варто зазначити, що у спадок передається виключне право на використання, розповсюдження, імпорт або показ об'єкта.

Не підлягають передачі особисті немайнові права. Тобто, при прийнятті спадщини особа, яка одержала його, не набуває право використовувати ім'я і авторство, а лише має можливість захищати їх.

Перш за все необхідно визначити, які права спадкують спадкоємці після смерті особи, яка протягом свого життя створила, або їй належали певні об'єкти інтелектуальної вартості.

За загальним правилом процедура спадкування в Україні об'єктів права інтелектуальної власності ні чим не відрізняється, від спадкування будь-якого іншого майна, яке належало спадкодавцю. За діючим законодавством у разі смерті особи, до її спадкоємців переходять всі права та обов'язки, які належали спадкодавцю, за виключенням тих, які нерозривно з ним пов'язані.

Процес спадкування може відбуватися в загальному порядку – за законом, або шляхом спадкування за заповітом. Для вступу у спадок спадкоємцям необхідно прийняти спадщину, а також оформити право на спадщину шляхом отримання свідоцтва на права спадщину у нотаріуса.

Розрізняють особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності. Повторно зазначу, що особисті немайнові права творця не можуть переходити у спадок, мова може йти лише про спадкування майнових прав автора.

Згідно діючого законодавства України автором, митцем, творцем визнається особа, яка створила власний інтелектуальний продукт і яка зазначена, як автор цього твору. Реєстрація авторства здійснюється творцем на добровільних засадах. Спадкоємці можуть успадковувати, як вже зазначалося вище, тільки майнові права автора і тільки ті, які були дійсні на момент смерті митця, та у разі, якщо вони були зареєстровані за творцем у встановленому законодавством порядку. Зокрема, право на винагороду за використання результату творчої діяльності автора, право на оформлення корисної моделі, винаходу, право на розповсюдження твору, тощо.

Загальна маса успадкованих авторських прав може містити як безпосередньо авторські права, так і суміжні права. Під суміжними правами розуміється будь-яке виконання або використання творів, аудіо та відео записів авторів, програм мовлення, виконавцями, виробниками та організаціями мовлення, тобто особами, які на законних підставах використовують результати творчої діяльності митців.

Суміжні права переходять у спадщину на загальних підставах. Кожен спадкоємець повинен знати, що він має безумовне та беззаперечне право на кошти в розмірі п'ять відсотків від кожного продажу оригіналу твору від осіб, які займаються таким продажем (аукціони, магазини, тощо).

За бажанням творців можливо зареєструвати своє право власності. Функції проведення реєстрації прав на об'єкти творчості в Україні покладені на Державний департамент інтелектуальної власності при Міністерстві економічного розвитку та торгівлі.

Після отримання нотаріусом інформації від Державного департаменту інтелектуальної власності про наявність інформації щодо авторства спадкодавця, то спадкоємцям видається свідоцтво про право на спадщину, що є підставою для внесення змін до реєстру Державного департаменту інтелектуальної власності.

Отже, підсумовуючи вищевикладене, порядок спадкування прав інтелектуальної власності по процедурі оформлення не надто відрізняється від звичайного оформлення спадщини.

Також слід зазначити, що спадкування прав інтелектуальної власності можливе, як по закону так і по заповіту. В разі спадкування прав інтелектуальної власності, спадкуються лише право власності на об'єкт творіння і аж ніяк не право бути автором об'єкта творіння.

*Державний нотаріус
Другої київської державної
нотаріальної контори*

Кучер І.С.